

Urmas Mark
MannGrupp OÜ
urmasmark@gmail.com

Teie 17.08.2018
Meie 28.08.2018 nr 12.2-1/6473-2

Järelevaevemenetluse alustamata jätmine

Austatud Urmas Mark

Edastasite 17.08.2018 Rahandusministeeriumile järelevaeveteate seoses riigihangete seaduse (RHS) rikkumise kahtlusega Narva Vanalinna Riigikooli (edaspidi ka Hankija) sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusega riigihankes nr 199178 "Toitlustamis- ja puhvetiteenuse osutamine Narva Vanalinna Riigikoolis" (edaspidi ka Riigihange) ning Sillamäe Linnavalitsuse poolt korraldatud toiduainete ostmise riigihangetes.

Järelevaeveteates viidatud riigihangete seaduse (RHS) rikkumise kahtlus Narva Vanalinna Riigikooli Riigihankes puudutab vastuvõetud pakkujate kvalifitseerimise ja pakkumuste vastavaks tunnistamise otsusest pakkujate teavitamata jätmist. Hankija teavitas Riigihankes pakkujaid üksnes pakkumuse edukaks tunnistamise otsusest. Sillamäe Linnavalitsuse hanketegevuse osas puudutab järelevaeveteates viidatud RHS-i rikkumise kahtlus toiduainete ostmiseks nõutava riigihanke menetluse korraldamata jätmist.

Seadusandja on andnud Rahandusministeeriumile riigihangete korraldamise üle järelevaevemenetluse teostamisel kaalutusõiguse otsustada, kas järelevaevemenetlust algatada ning millist järelevaevemeedet rakendada (RHS 9. peatükk).

RHS § 206 lg 1 p 4 kohaselt järelevaevemenetlust ei alustata ja alustatud järelevaevemenetlus lõpetatakse, kui riigihange on lõppenud.

Rahandusministeerium pöördus järelevaeveteate laekumise järgselt 17.08.2018 e-kirjaga järelevaeveteates esitatud kahtluse esmaseks kontrollimiseks Narva Vanalinna Riigikooli poole, kes mõõnis pakkujate otsustest teavitamata jätmist Riigihankes ja selgitas, et rikkumised ei ole toime pandud tahtlikult, vaid on põhjustatud teadmatusesest ja eksimustest, kuna Hankija kogemus riigihangete korraldamisel on vähene. Hankija märkis, et Riigihanke tulemusena ei ole hankelepingut veel sõlmitud.

27.08.2018 võttis Hankija vastu Riigihanke menetluse kehtetuks tunnistamise otsuse, millest teavitas pakkujaid samal päeval. Hankija põhjendas Riigihanke kehtetuks tunnistamist asjaoluga, et ei teavitanud pakkujaid otsustest õigeaegselt ning märkis, et Riigihankes ettenähtud hankelepingu sõlmimise aeg on möödunud.

Seega lõppes Riigihanke menetlus RHS § 73 lg 3 p 6 alusel 27.08.2018 Hankija poolt vastu võetud otsusega.

Samas peame vajalikuks märkida seonduvalt järelevaeveteates viidatud RHS-i rikkumistega järgmist.

Riigihangete registrist nähtuvalt teavitas Hankija pakkujaid pakkumuse edukaks tunnistamise otsusest, kuid jättis teavitamata pakkujate kvalifitseerimise ja pakkumuste vastavaks tunnistamise otsustest. RHS § 47 lõike 1 kohaselt peab hankija teavitama pakkujaid kõigist riigihankes tehtavatest otsustest (so pakkujate kõrvaldamise, kvalifitseerimise, pakkumuste vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustest). Sama paragrahvi lõike 6 kohaselt võib hankija esitada teabe kõikide otsuste kohta korraga kolme tööpäeva jooksul pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse tegemisest arvates, kui see otsus on tehtud 10 tööpäeva jooksul arvates pakkumuste avamisest. RHS § 47 lg 1 sätestatud otsustest teavitamise kohustus kohaldub ka sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse riigihankele. RHS § 47 lg 1 sätestatud nõude (mille kohaselt tuleb teavitada pakkujaid vastuvõetud otsustest kolme tööpäeva jooksul (juhul kui hankija ei võtnud kõiki otsuseid vastu samal päeval)) eiramist ei ole võimalik tagantjärele kõrvaldada, kuna kolm tööpäeva otsuste vastuvõtmisest on käesolevaks hetkeks pöördumatult möödunud.

Seonduvalt Riigihanke alusdokumentides kindlaks määratud hankelepingu täitmise algusaja möödumisega selgitame, et sellisel juhul ei ole hankelepingu õiguspärane sõlmimine enam võimalik ning esineb põhjendatud vajadus riigihanke menetluse kehtetuks tunnistamiseks. Rahandusministeeriumi hinnangul esines Riigihankes põhjendatud vajadus Riigihanke menetluse kehtetuks tunnistamiseks, kuna Riigihanke alusdokumentides (*hanketeade osas II p 2.7 on hankelepingu kestuseks märgitud „22.08.2018 - 30.06.2021“ ja hankelepingu projekti p 11.1 on sätestatud, et „Käesolev leping on tähtajaline ja kehtib alates 22.08.2018 kuni 30.06.2021“*) on kuupäevaliselt kindlaks määratud teenuse osutamise algusaeg (22.08.2018), mis on käesolevaks hetkeks möödunud. Seetõttu ei ole hankelepingu sõlmimine Riigihankes sätestatud tingimustel enam võimalik. RHS-ist tulenevalt ei ole hankedokumentidest erinevatel tingimustel hankelepingu sõlmimine lubatud. Enamgi veel, RHS § 214 lg 1 alusel on riigihanke alusdokumentides sätestatud erinevatel tingimustel lepingu sõlmimine väärtekorras karistatav tegu. Eelnevast lähtudes puudub õiguspärane alternatiiv Riigihanke menetluse kehtetuks tunnistamisele.

Lähtudes eeltoodust ja arvestades, et Riigihanke menetlus on RHS § 73 lg 3 p 6 alusel lõppenud, ei alusta Rahandusministeerium järelevalveteate alusel järelevalvemenetlust.

Seoses järelevalveteates viidatud RHS-i rikkumise kahtlusega Sillamäe Linnavalitsuse toiduainete ostmise riigihanketes märgime, et RHS § 206 lg 1 p 4 kohaselt ei alusta Rahandusministeerium järelevalvemenetlust kui riigihange on lõppenud. Kõik järelevalveteates viidatud Sillamäe Linnavalitsuse riigihanked on eRHR-ist nähtuvalt käesolevaks hetkeks lõppenud.

Siiski märgime, et pöördume Sillamäe Linnavalitsuse poole täiendava teabe saamiseks riigihanke nr 181165 „Sillamäe Eesti Põhikooli, Sillamäe Kannuka Kooli, Sillamäe Vanalinna Kooli ja Sillamäe Gümnaasiumi õpilaste toitlustamiseks toiduainete ja jookide ostmine“ tulemusena sõlmitud hankelepingu jätkuva täitmise kohta. eRHRist nähtuvalt pidanuks riigihanke nr 181165 tulemusena sõlmitud hankeleping lõppema 18.03.2017, kuid hankelepingu seisund on endiselt „täitmisel“. Juhime tähelepanu, et soetuse tellimine/ostmine ilma nõutavat riigihanke menetlust korraldamata on väärtekorras karistatav tegu RHS § 215 alusel. Samuti on väärtekorras karistatav tegu hankelepingu muutmine RHS-is sätestatud nõudeid rikkudes (RHS § 213). Kaalume väärtemenetluse alustamist, kui täiendava teabe pinnalt tekib põhjendatud kahtlus võimaliku väärteto toimepanemise osas eelnimetatud alus(t)el.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Mesilane

Riigiabi ja riigihangete osakonna juhataja

Lisaaddressaadid:

Narva Vanalinna Riigikool

Baltic Restaurants Estonia AS

Sillamäe Linnavalitsus

Madli Juhani 6113931

Madli.Juhani@fin.ee